

tweeërlei, zeer onderscheiden opzicht. Voor- eerst toch trekt het de aandacht, dat Jesus niet een lichamelijke gedaante ontving, gelijk die aan Adam en Eva bij hun schepping werd toebedeeld, maar dat Jesus onze lichaams- gestalte en onze menselijke natuur aannam in dien vorm, die als gevolg van de zonde ons eigen is geworden. Doch dit is niet al. Er is nog een tweede opmerking. Gesteld toch al, dat Jesus een natuur in paradijsstaat had aan- genomen, gelijk Adam die ontving en vóór zijn val in zonde bezat, dan nog zou dit niet de vorm van menselijke natuur geweest zijn, gelijk die bij Jesus paste. Het paradijslichaam was, ook vóór den val, toch nog niet „het lichaam der heerlijkheid“, en bij Jesus had, voor wat hem aanging, van zelf nooit anders dan dit „heerlijk lichaam“ (Filippi. 3: 21) gehoord.

Nu de Christus daarentegen, om onzen wil, te Bethlehem het lichaam der vernedering aannam, en dit reeds in zichzelf vernederde lichaam nog- maals vernederde in den kruisdood, nu lag in zijn Opstanding uitgesproken, niet, dat hij opstanding gelijk hij stierf, maar dat, van 't oogenblik zijner Opstanding af, een beginsel van hoogere heerlijkheidskracht in hem begon te werken, die zijn vorm en verschijning wijzigde, gelijk dit op den Tabor reeds profetisch geschild was. Een wijziging die van dat oogenblik af doorging, en ten slotte eerst in het „heerlijk lichaam“ waarin hij thans verkeert, tot ruste kwam.

Van den overgang, die hierbij plaats greep, kwam het, dat ook ieder Jesus na zijn Opstanding terstond herkende. Het is evenzoo hieraan toe te schrijven, dat Saulus op den weg naar Damascus wel een verblindend licht zag, maar dat hij niet anders zag, dan Johannes op Patmos, „wel een zag den Zoon des menschen gelijk zijnde“, maar zóó dat toch de gestalte zelf wegschoot in verblindenden gloed en glans. Geheel de gestalte was wit als witte wol en als sneeuw, door den hoogen graad van het witte licht. Als een vuur ging zijn ogen uit en zijn voeten gloeiden als een oven. Zelfs de stem van Jesus had hoogere kwaliteit ont- vangen, en ruischte als een stem vele wateren.

Daar nu de apostel betuigt, dat ook ons lichaam gelijke gedaantewisseling zal ondergaan, is het duidelijk, dat we aan de portretten die we van onze dooden bezitten, niet te veel hechten moeten. Wel kunnen we bij ons denken aan onze vroeggestorvenen niet anders aan hun wesen vasthouden dan door uit hun beeld ons hun wesen voor de geest te brengen, maar de Schrift wil dan toch, dat we ook hierbij wel van die gelijkenis met het beeld dat ze ons vertoonden, zullen uitgaan, maar steeds zullen verstaan, dat die beeltenis hun nu niet meer elgen is, omdat ze thans van hun lichaam gescheiden zijn, en ook in de Opstanding hun de vroegere gestalte niet meer in dien afgestorven vorm zal worden teruggevoerd.

Wat blijft, of wilt ge, terugkeert, is niet de vroegere vorm, maar het verborgen wesen, en alleen onze geest is 't, die dit verborgen wesen grijpen en herkennen kan.

Op die verandering en wijziging van den vorm bij het gelijkblijven van het verborgen wesen heeft de Heere onze God ons dan ook in heel de organische schepping voorbereid.

Reeds in de plantenwereld nemen we dit telkens waar. 't Planten met stek of bol of aardkorrel. Dan begint de ontkieming. Die ontkieming vormt tak of stengel. Aan den stengel komt knop en blad. Die knop ontkiuit. Er bloeit straks een bloem. Die bloem verdwijnt. Zo het eind is het rijpen van de vrucht. En zelfs hier blijft 't niet bij. Als de komde komt, schijnt 't al weg te sterven. Althans 't verdort in 't al wij waarnemen. Maar dit duurt slechts tot de lente, en dan komt 't leven weer terug. Nog wonder- baarder zelfs is aan den mensch de kennis en het vermogen verleend, om de plant door zijne cultuur te veredelen, en met name op onze bloementoonstellingen vinden we vaak pracht- exemplaren, die ons de bloemen eerst in haar volle heerlijkheid toonen.

Niet anders is het in de dierenwereld. Denk slechts aan de rups en de kapeel, of stel maar in uwe gedachten het pas uit het ei gekomen kuikenpauw en daarnaast de volwassen pauw die haar staart in al zijn weelde uitstijgt.

En zoo nu is 't ook met het kind des menschen.

Wat machtig verschil en onderscheid niet tusschen het kindeke aan 's moeders borst, en den man met titanenkracht die na 20 en meer jaren uit dat onnoozle kindeke gewassen is. Ge kunt haast niet geloven, dat ze beiden één en heusch hetzelfde wesen zijn, en toch is die man uit dat teere kindeke opgegroeid. Gelijik verschil merkt ge bij terugkeer van gezondheid en kracht in den eerst doodelijk kraanle. Toen ge hem uitgemaakt en machtelooz-dof op zijn ziekbed saagt nederliggen, was 't of er geen wesen meer in hem was, en nu, na de vol- komen genezing, is die man die een kind des doods scheen, weer een bloeiende gestalte die u ontzag inboezemt. Bij het verouderen is het evenzoo. Wie herkent in den ouden, afgestob- den grijsaard den man vol levenslust en levensmoed, gelijk ge hem in de kracht van zijn leven be- wonderd hebt? Zelfs kroon en verdriet kan de gestalte van den eens sterken, kloeken mensch derwijls doen slinken en inkrimpen, dat ge zijn gestalte moeilijk in hem terugvindt.

Altemaal wijzigingen van den vorm, terwijl toch het wesen één blijft.

En zoo nu ook gaat 't door aan de overrij van het graf. Ook daar sal 't niet een onafste- bare scharre van levende, maar toch elkander steeds gelijk blijvende gestalten zijn, maar, om- gekeerd, een gaan van kracht tot kracht, van heerlijkheid tot heerlijkheid. In vorm altoos nieuw en hooger, onderwijl toch 't wesen één blijft. En dit alles nu sal voor eeuwig beheerscht zijn en blijven door die almogende werking, die van Christus heerlijkheid uitgaat.

Dr. A. K.

Amsterdam, 4 April 1913.

Het is een verblijvend teken, dat ook in de Hervormde Kerk al meer het besef begint door te dringen, dat de zen- dingsarbeid niet aan de particuliere genoot- schappen mag worden overgelaten, maar dat de Kerk van Christus hier in de eerste plaats een roeping heeft te ver- vullen.

De classis Rotterdam heeft van de be- voegdheid, haar door een wijziging in het Reglement geschenken, om buitengewone vergaderingen te houden, gebruik gemaakt om een aparte samenkomst aan de zending te wijden. Ze had daarbij als raadsman uitgenoodigd Dr. J. H. Gunning, die door zijn betrekking tot het Nederlandsch en Utrechtsch Zendingsgenootschap geacht werd

het best voorlichting te kunnen geven. Volgens het verslag in de N. Rotterdammer vatte hij aan het slot zijner rede zijne con- clusies aldus saam:

De kerk heeft allereerst tot taak een dak te bouwen over de verschillende zendingscorporaties. De Classicale Zendingscorporatie moet zich op de hoogte stellen van alles, wat er in haar ressort voor de zending wordt gedaan. In de tweede plaats moet zij trachten voor een of meer (een drietal is voor Rotterdam zeker niet te veel) zendingsposten het noodige geld bijeen te brengen, zonder zich te binden aan een bepaalde zendingvereniging. De kerkelijke zendingscorporatie behoudt zich de vrije be- schikking over het door haar bijeengebrachte geld voor.

Spr. wijst op een actie voor de zending, die reeds sedert eenige jaren in de stad Rotterdam, en in Vlaardingen, Schiedam en Maassluis aan den gang is. Aanvankelijk was het doel, het geld bijeen te brengen voor een post van het Nederlandsch Zendingsgenootschap en een post van de Utrechtsche Zendingvereniging; onlangs is besloten ook een post van de Nederlandsche Zendingscorporatie in het werk op te nemen. Deze actie is voorloopig reeds in kerkelijke banen geleid, en wanneer de kerk de leiding van dit werk in handen wil nemen, dan zal men zich daarover verblijden.

Bij de discussies over dit referaat bleek men algemeen de overtuiging te zijn toege- daan, „dat de Hervormde Synode wel zou doen, door de instelling van een centrale zendingraad aan de ontwaakte kerkelijke actie voor de zending de mogelijkheid te openen, haar idealen te verwezenlijken“, en dat de zendingscorporaties de Synode be- hoorden aan te moedigen om hiertoe de noodige stappen te doen.

Ten slotte werd besloten drie zending- posten van de drie in Rotterdam werkzame zendingscorporaties (N. Z. G., N. Z. V. en U. Z. V.) voor rekening der Classis te nemen.

Indien met dit laatste bedoeld ware, dat de Kerken der Classis Rotterdam drie Zendingsposten zouden overnemen in dien zin, dat de zendingen door deze Kerken zouden worden uitgezonden en van de Kerkeraden hun instructie zouden ontvangen, dan zou metterdaad een flinke stap in de goede richting zijn gedaan.

Voorzover we uit het verslag kunnen afleiden, is dit echter niet de bedoeling. Voor-rekening-nemen schijnt alleen te wil- len zeggen, dat de Classis financieel voor deze drie Zendingsposten zorgen zal, maar dat de uitleiding en het bestuur aan de betrokken Zendingsgenootschappen overge- laten zal worden. Hier ligt, indien we het besluit juist vertolkt hebben, de grondfout. In plaats dat de Zendingsgenootschappen dienen zullen om het geld bijeen te brengen, en de Kerken het Zendingwerk, dat rechtens haar alleen toekomt, ter hand zullen nemen, wordt de verhouding juist omgekeerd; de Kerken zullen het geld betalen en de Zendingge- nootschappen zullen het heft in handen houden. Dat op dien weg van een leiden der Zending in kerkelijke banen geen sprake kan wesen, behoeft wel niet betoogd. Kerkelijk wordt de Zending eerst, wanneer ze van de Kerk uitgaat, niet wanneer de Kerk er het geld voor betaalt.

Ook de rede van den heer Gunning liet op dat punt aan helderheid en duidelijkheid veel te wenschen over. De letwat zonde- lijke beidspraak, dat de Kerk allereerst tot taak heeft een dak te bouwen over de verschillende Zendingsgenootschappen, was feitelijk een loochening van de principiele roeping der Kerk om zelf zending te drijven. Wie een dak bouwt boven lemands hoofd, tracht hem te bewaren voor ongevallen, en de Kerk heeft wel een andere roeping van God ontvangen dan om den Zendingarbeid aan particuliere genoot- schappen over te laten. Men versta ons wel. Dat, zoolang de Kerk geen Zending dreef, particuliere genootschappen deze taak hebben overgenomen, was goed en recht. Maar zoodra in de Kerk de Zendingaar- drift begint te verlevendigen en de Kerk weer gevoelen gaat, dat Christus' bevel: predikt het Evangelie aan alle creaturen den Zendingsplicht haar op de schoude- ren legt, is het de averchtsche wereld, wanneer een geestelijk adviseur haar zeggen komt: gij hebt de Zendingsgenoot- schappen met uw belangstelling en met uw geld te steunen. De raad had moeten wesen: neem het werk der Zending van ons Zendingsgenootschappen uit handen; wij hebben als noodhulp dienst gedaan, maar de roeping behoort aan u, Kerk van Christus. En juist dat element ontbrak in de rede van Ds. Gunning.

De Kerkelijke tucht.

Prof. Bouwman heeft onze Kerken een niet geringen dienst bewezen door zijn lijvige studie — met de registers meer dan 300 bladzijden groot — over de Kerkelijke tucht naar Gereformerd Kerkrecht in het licht te geven. De uitgever, J. H. Kok, zorgde dat dit kloekke werk ook in kloek formaat verscheen. En de duidelijke op- schriften der paragrafen boven de bladzijden benevens het uitvoerige teksten-, personen- en zakenregister maken dit werk ook voor het naslaan zeer geschikt.

Wat de Kerkelijke tucht, al behoort ze niet tot het wesen der Kerk, toch voor haar welwezen onontbeerlijk is, behoort in Gereformeerde kringen wel niet te worden aangetoond. Het is juist Calvijn geweest, die met zijn diep besef van de heiligheld der Kerk, het meest den nadruk heeft ge- legd op de oefening der tucht, en heel de eigenaardige organisatie, die hij voor de Kerk in het leven riep, staat wel voor een groot deel daarmede in verband. In alle Gereformeerde Kerken, die haar oorsprong nog niet geheel verloochend hebben, wordt de kerkelijke tucht dan ook gehandhaafd, en niet het minst daaraan danken deze Kerken den streng zedelijken invloed die van

haar op heel het volksleven is uitgegaan.

Toch is de uitoefening van de kerke- lijke tucht in de praktijk niet zoo gemak- kelijk als men zich dit wel eens voorstelt, en wie van nabij met ons kerkelijk leven bekend is, weet wel, hoe onze Kerkeraden en meerdere vergaderingen hier telkens voor zeer moeilijke en ingewikkelde vraag- stukken staan. Wel zijn de grondlijnen voor de oefening der kerkelijke tucht in onze Kerkenorde aangegeven, en zijn deze lijnen met groote zuiverheid en duidelijkheid ge- trokken, maar de toepassing van deze be- ginselen levert vaak niet geringe moeilijk- heden op. Moelijkheden, die deels daaruit voortkomen, dat men het doel van de tucht, en de regelen die daarbij gehandhaafd moeten worden, niet genoegzaam kent of doordiet; deels daaruit, dat het leven zelf zoo ingewikkeld en samengesteld is, dat men telkens voor tuchtgevallen komt te staan, waarbij de toepassing der regelen niet zoo gemakkelijk is aan te geven. Daarbij komt nog, dat onze Kerken in haar Kerken- ordening het tuchtrecht sober hebben be- handeld en zich meer beperkt hebben tot de aanwijzing van de beginselen, dan dat ze een uitvoerig wetboek van tucht- recht hebben gegeven. Op zich zelf is dit uitzonderend gezien, en we kunnen niet dankbaar genoeg zijn, dat onze Kerken niet gebonden zijn aan een reglementaire bundel, waarbij allerlei minutieuze bepa- lingen aanleiding kunnen geven tot einde- looze formeel-strijdvragen en advocasserien, gelijk ze in de Hervormde Kerk telkens voorkomen. Maar het hoogere en ideale standpunt ook hier door onze Kerken ingenomen, elucht dan ook van de ambts- dragers een veel hoogere geestelijke rijpheld om te weten, hoe ze in bepaalde gevallen de beginselen hebben toe te passen. Juist daarom is inlichting en voorlichting op dit punt voor onze Dienaren des Woords en onderlingen waarlijk geen overbodige weelde. En wat we dusver over het kerkelijk tuchtrecht bezaten, was alleen Voetius Politia Ecclesiastica, in welks bezit slechts een zeer enkele predikant zich verheugen kan, wiens middelen hem de aanschaffing van dit kostbare werk veroorloofden. Wel heeft Koelman in zijn Ambten en Plichten der Ouderlingen en Diakenen ook voor meer ontwikkelde leeken een kostelijke hand- leiding geboden, die in hoofdzaak aan Voetius ontleend is, maar bij allen lof, die aan dat werk toekomt, zal toch wel niemand beweren, dat het zich gemakkelijk lezen laat. Het reeds zoo stramme Latijn van Voetius is in deze Hollandsche vertaling er heusch niet smakelijker op geworden, en bovenal de aporistische wijze, waarop de wetenschap in die dagen zulke onderwerpen behandelde, stemt niet meer overeen met den geest van onzen tijd. Prof. Bouwman heeft dus door deze studie over de Kerke- lijke tucht metterdaad voorzien — om een bekende uitdrukking over te nemen — in een bestaande en reeds lang gevoelde be- hoefte.

Daarbij komt in de tweede plaats, dat dit werk breed is opgevat, geheel in over- eenstemming is met de Gereformeerde be- ginselen, en wegens de klare en duidelijke uiteenzetting zich ook gemakkelijk lezen laat. Het eerste deel handelt over oorsprong en wesen van de Kerkelijke Tucht, waarbij naam en begrip der tucht worden besproken, haar voorbereiding in het Oude Testament wordt getoond en haar karakter in het Nieuwe Testament wordt geschetst. Het tweede deel geeft daarna in korte trekken een overzicht van de geschiedenis der kerkelijke tucht, van de oude Kerk af tot onzen tijd toe. Doel van dit historisch overzicht is niet alleen, om de ontwikkeling van het tuchtrecht te doen kennen, maar ook om de verschillende op- vattingen van de tucht in de Roomsche en Protestantische Kerken duidelijk te maken. Terwijl eindelijk het derde deel, de kerkelijke tucht in de uitoefening, de beginselen van de kerkelijke tucht en de toepassing daarvan kennen doet. Hier wordt achtereenvolgens ge- handeld over het voorwerp, het doel, de oor- zaken en de bedienaren van de kerkelijke tucht, vervolgens wordt de gang van de kerkelijke tuchtvoering getekend in de voorbereiding, de excommunicatie en de wederopneming der afgesnedenen, terwijl afzonderlijk nog gesproken wordt over de censuur over kerkenleden en hun herstelling in het ambt. Tenslotte worden hieraan nog toegevoegd twee paragrafen over de onderlinge censuur in de kerkelijke vergaderingen en de at- testationen.

Toont deze korte inhoudsopgave reeds hoe omvangrijk de stof is, die hier behan- deld is geworden, ook de uiterling mag in menig opzicht voortreffelijk worden ge- noemd, vooral wat het laatste deel betreft. Het historische gedeelte is letwat gedrongen, en daardoor laat de duidelijkheid en volle- digheid soms wel iets te wenschen over. Wat over de tucht in de Middeleeuwen gezegd wordt, is voor een dergelijk hand- boek eenzijdig te veel en geeft toch aan de andere zijde niet een duidelijk en klaar afgerond beeld. Terwijl de historische ont- wikkeling van de tucht in de Kerken der Reformatie, met name bij Zwijngli en Calvijn, breeder en grondiger had kunnen behandeld wesen. Al kan in een historisch overzicht slechts wat hoofdzaak worden aangestipt, toch is hier wel eens wat plaats gegend aan allerlei bijzonderheden, die met de tucht niets te maken hebben (ik noem slechts als voorbeeld blz. 32) terwijl daarentegen zeer belangrijke vragen stilzwijgend worden voorbijgegaan.

Het laatste deel schijnt mij dan ook van dit werk verreweg het best gelukt te zijn. Niet, dat ik ook hier niet enkele bedenken heb; zoo acht ik het wel letwat sterk uitgedrukt, dat de Kerk rechtstreeks van Godswege toezicht heeft te houden op schoolvereenigingen enz. (blz. 169); zoo ook ik wel evenmin kunnen vereenigen met de uit- spraak (blz. 220), dat kerkelijke censuur de bediening van den doop aan de kinderen

der gecensureerden moet opschorten, omdat dit zeer stillig niet de praktijk onzer Gere- formeerde Kerken is geweest. Maar al heb ik hier en daar een kanteekening gemaakt, aan de waardeering, die ik voor dit uitne- mende werk gevoel, doet dit niet te kort. Verschil op een enkel ondergeschikt punt zal er altoos wel overblijven, en dit schaaft ook niet, wanneer men in de beginselen het maar eens is. En het is mij een oor- zaak van harteijke blijdschap, dat ik niet alleen met de fundamentele lijnen, hier aangegeven, maar ook met den opbouw mij van harte vereenigen kan.

Ouders of getuigen?

IX.

De uitspraak van de Amsterdamsche Synode, dat de kinderen van ouders, die wel lid der Kerk zijn, maar nog geen be- lijdenis des geloofs hebben afgelegd, als zaad der Kerk zijn te beschouwen en daarom recht op den doop hebben, is dus volkomen in overeenstemming met wat onze Gereformeerde Kerken steeds geleerd hebben en vindt steun in wat de Schrift ons zegt aangaande het doorgaan van de verbondsrelatie niet alleen tot het zaad, maar ook tot het zaad van ons zaad. Hoe- zeer we daarom ook wenschen te waken tegen elke onthelling van het verbond, toch mag overdreven strengheid niet oor- zaak worden, dat we van de verbonds- weldaden die kinderen uitsluiten, die nog als zaad der Kerk te beschouwen zijn. En dat dit geldt van de hier bedoelde kinde- ren zal na ons breedvoerig betoog thans wel door niemand betwijfeld worden. Of, indien er desaangetoond nog twijfel mocht bestaan, dan rust op degenen, die hierin van de algemeene overtuiging onzer Ge- reformeerde Kerken afwijken, de last, om op degelijke gronden, aan de Heilige Schrift ontleend, aan te toonen, dat de Gerefor- meerde Kerken zich in dit opzicht vergist hebben.

Zoolang dit niet is geschied, dienen onze Kerken de uitspraak der Generale Synode voor vast en bondig te houden en mag daarom de doop aan deze kinderen niet geweigerd worden. De uitvlucht: ik weiger den doop aan deze kinderen niet, want ik verklaar terstond bereid te wesen deze kinderen te doopen, wanneer de ouders belijdenis heb- ben afgelegd, en de ouders dragen dus zelf de schuld, wanneer de doop aan hun kin- deren niet bediend wordt, — gaat natuurlijk niet op. De Synode heeft niet uitgesproken, dat alleen kinderen, wier ouders belijdenis hebben, de gemeente waren, gedoopt moesten worden, maar dat ook de kinderen van ouders, die nog geen belijdenis des geloofs hadden afgelegd, recht op den doop hadden. Dat recht nu is niet een menselijke, zelfs niet een kerkelijke, maar een Goddelijk recht. God de Heere heeft deze kinderen in het verbond der genade besloten, en daarom hebben ze recht om de teekenen van het verbond te ont- vangen. Aan die kinderen den doop te onthouden, totdat de ouders zekere voor- waarden vervuld hebben, zou daarom on- goorloofd wesen. Natuurlijk mag de Kerk bij den doop voorwaarden stellen, en ze doet dat ook. Wanneer bijv. genoegzame waarborg voor de Christelijke opvoeding ontbreekt, mag de doop niet bediend wor- den. Maar deze voorwaarden raken recht- streeks het te doopen kind, en staan met den doop zelf in onlosmakelijk verband; de doop kan zonder deze waarborgen niet geschoon worden. Geheel anders daarentegen staat het met den elsch, dat de ouders eerst belijdenis des geloofs moeten afleggen, want hoe rechtmatig deze elsch ook op zichzelf is, en hoezeer de ouders zondig, die aan diesen elsch niet voldoen, deze elsch raakt hen zelf, hun eigen kerkelijken en geestelijken staat, hun onge- hoorzaamheid tegenover den elsch van het Genadeverbond, maar het raakt niet de rechten van hun kind. Daarom wordt deze elsch, hoe billijk hij, op zichzelf beschouwd, is, onrecht, wanneer daaraan de doop van het kind vastgekoppeld wordt. En dit onrecht wordt dubbel stuitend, omdat het hier niet geldt een tekort doen aan de rechten van volwassenen, die protesteerden kunnen en op andere wijze aan hun recht kunnen trachten te komen, maar het recht van kleine kinderen, die machteloos zijn om dit te doen. Reeds op burgerrechtelijke terrein geldt het als een dubbel ernstig misdrijf, wanneer men aan de rechten van onmondige kinderen zich vergrijpt, en hoeveel te meer heeft dan op het heilige terrein de Kerk van Christus niet te zorgen, dat zij, die de moeder der geloovigen en ook de moeder van het zaad der Kerk is, nooit aan het recht van de haar toebestouwde kinderen te kort doet. Ze zou daarmede een zeer ernstige schuld niet alleen tegenover die onmondige kinde- ren, maar ook tegenover God den Heere op zich laden. Christus wees daarop, toen hij zeide, dat de engelen dezer kinderen altoos zien het aangezicht des Vaders, die in de hemelen is (Matth. 18: 10). Het is juist daarom, dat onze Gereformeerde Ker- ken in twijfelschichtige gevallen altoos liever iets milder waren met de toebediening van den doop, dan dat ze één kind, dat recht op den doop had, den doop zouden onthouden.

Is het eerste vraagstuk hiermede afge- handeld, dan komen we thans in de tweede plaats tot de vraag, welke bijzondere garantien de Kerk elschen mag, wanneer de doop aan zulk een kind zal bediend worden. Dat de Kerk door zulke garantien te elschen, aan het recht op den doop van zulk een kind niet te kort doet, spreekt wel vanzelf. Bij elken doop elucht de Kerk zekere garantien. Bij den doop der volwas- senen moet de doopeling zelfs vooraf een breede reeks van vragen beantwoorden en verschillende beloften afleggen, wanneer hij gedoopt wil worden. En evenzoo geschiedt dit ook bij den doop der kinderen; alleen

worden deze vragen hier niet voorgelegd aan het kind, maar aan de ouders of getuigen. Van deze garantien mag de Kerk niet afaten, omdat daarvan het recht op den doop afhangt en ze derhalve voor de be- diening des doops een essentieel vereischte zijn. Of de ouders van het kind belijdenis des geloofs hebben afgelegd of niet, raakt het recht van het kind op den doop niet, maar maakt wel onderscheid ten opzichte van de vraag, hoe de Kerk in dat geval genoeg- zame waarborgen kan ontvangen, dat het kind Christelijk zal worden opgevoed. Wat men dan ook wel voorgesteld heeft, om bij den doop van zulke kinderen de moeilijkheid te ontgaan door de doop- vragen weg te laten en het kind zóó maar te doopen, zou feitelijk hierop neerkomen, dat de Kerk dan zulk een kind doopte zonder behoorlijke garantien voor de Christe- lijke opvoeding ontvangen te hebben, wat in strijd zou wesen met een der grondbeginselen van ons Gereformerd Kerkrecht. In de Doopsformulieren van alle Gereformeerde Kerken wordt van de ouders zulk een garanti- belofte gevraagd. Voor de Gereformeerde Kerk is die garantibelofte zelfs de conditie sine qua non voor de bediening van den doop. En hoe zou de Gereformeerde Kerk dan in de hier bedoelde gevallen van deze elsch kunnen afdoelen, zonder dat ze principieel haar standpunt ten opzichte van den doop prijs gaf.

Garantie voor de christelijke opvoeding moet er bij den doop van elk kind ge- geven worden, en er ligt dus niets vreemde in, dat de Gereformeerde Kerk ook in dit geval die garantie elucht. Eigenaardig is alleen, dat deze garantie hier een exceptioneel karakter draagt, omdat de positie der ouders exceptioneel is. Gemeenlijk toch treden de ouders, als de natuurlijke opvoeders van het kind, bij den doop op, leggen zij de belofte af en is deze belofte voor de Kerk voldoende. Hierin onderscheidt zich toch het Gereformeerde Kerkrecht van elk ander, gelijk we later zullen zien, dat het bij den doop het natuurlijke recht der ouders erkent en handhaaft, en hen in de eerste plaats als de verantwoordelijke per- sonen voor de opvoeding van het kind beschouwt. Hebben de ouders belijdenis des geloofs afgelegd, zijn ze mondighe leden der Kerk geworden, kan hun belofte daarom als voldoende garantien worden aangenomen, dan behoeft die belofte niet bevestigd of aangevuld te worden door die van getuigen. Niet, dat onze Kerken daarom het optreden van getuigen naast de ouders hebben afgekeurd; oudtijds was dit zelfs algemeen gebruik, ook waar de ouders belijdenis des geloofs waren, en in de oude doopboeken niet men de namen dezer getuigen zelfs telkens vermeld. Maar geelicht werd het optreden dezer getuigen niet; het was een „middelmooie zaak“, waarin men de ouders vrij liet. Geheel anders daarentegen kwam de zaak te staan, wanneer de kerkelijke staat der ouders niet geheel in orde was. Voortent, en dit kwam vroeger het meest voor, als de ouders geen lid waren van de Gerefor- meerde Kerk, maar hoewel ze nog Roomsch, Mennoniet of Remonstrantsch waren, toch wel sympathie voor de Gereformeerde Kerk hadden en daarom hun kinderen in de Gereformeerde Kerk wilden laten doopen. Zulk een doop weigerden deden onze vaders niet, maar ze elchten dan bijzonderde waar- borgen, dat de opvoeding van het kind in Gereformeerden zin geschieden zou. Een tweede geval deed zich voor, wanneer de ouders wel lid der Gereformeerde Kerk waren en daar zelfs belijdenis des geloofs hadden afgelegd, maar wegens slechten levenswandel of onrechtzinnige belijdenis waren gecensu- reerd. Zoolang deze censuur nog niet tot excommunicatie geleid had, werden de kinderen van zulke gecensureerden wel ge- doopt, maar ook hier moesten de ouders bijzondere garantien stellen voor de op- voeding, omdat de kerk op de belofte dezer ouders alleen dan geen genoegenamen staat kon maken. En evenzoo geschiedde in de derde plaats, wanneer de ouders nog geen belijdenis des geloofs hadden afgelegd; deze onmondige leden der Kerk konden, evenals als de leden van andere Kerken of de gecensureerden in eigen, Kerk de stipulatie bij den doop aangaan, omdat hun belofte geen voldoende waarborg aan de Kerk aanbod. Vandaar dat de Gerefor- meerde Kerken in dit drietal gevallen het optreden van getuigen naast of in plaats van de ouders noodzakelijk achtten, en dit plaats als elsch voor de bediening van den doop stelden. Zoo is van de vroegste tijden af is de Gereformeerde Kerken de praktijk ge- weest: zoo is besloten door alle Gerefor- meerde Synodes in ons land en in andere landen; zoo wordt het geleerd door de beste kenners en uiteenzetters van ons Gerefor- meerde Kerkrecht, als een Voetius. En de Amsterdamsche Synode heeft door het op- treden van getuigen in deze gevallen als elsch te stellen, dus niet anders gedaan dan bevestigen en handhaven wat steeds in onze Gereformeerde Kerken usantie en regel is geweest.

Voordat we op de vraag, hoe dit zooge- naamde getuigenstelsel ontstaan is, welke waarde het heeft en in hoeverre dit stelsel ook voor orze dagen nog aanbeveling verdient, nader ingaan, dient echter eerst het hoofdbezwaar uit den weg te worden genomen, dat de ouders, die natuurlijke opvoeders van het kind, door dit getuigen- stelsel worden uitgeschakeld; een bedenking, die zich vooral in dezen practischen vorm uit, dat de ouders bij den doop niet zouden mogen optreden om het kind ten doop te heffen, de doopvragen te beantwoorden, kortom, dat ze bij den doop van hun kind geheel passief zouden hebben te zijn.

Gelijk we vroeger reeds hebben opge- merkt, is dit naar onze overtuiging zeker niet de bedoeling van de Amsterdamsche Synode geweest, maar thans moet op dit principiele vraagstuk nog iets dieper wor- den ingegaan. Dit is toch de spill, waarom

het vraagstuk I men liever, het opvatting, die c in zulk een gewi te laten doopen, hun plaats niet nomen. Kan dit dan is daarmede genomen, die tot deze kinderen as

Nu zij in de dat ons Doops leiding geeft t zulke gevallen t mochten. Stond (of getuigen) zijt om te zeggen, d de getuige antwo zou dan in p l en de vader echter staat: zijt, wordt blijke neer naast den v het antwoord doe Indien de vadem geven kan of b is, zal de getuige wanneer de vad antwoorden verla van ons Doops gehoor worden. geval vindt plaat de moeder bij v

vragen beantwo formulier noemt i laten van de moe te wijten, dat toe werd, nogalgen dat de kinderen i en de moeder er zijn, maar vindt oorzaak, dat ou leggen, dat de gezin, de verantw de opvoeding van om de stipulati De de moeder op de opvoedi hoeft wel niet be door de Gerefor in het oudste doe door a Lasco o drukkelijk: of dat het uwe p samen met uwe i dezer kinderen, i doop aangeboden opgroeien, onderv kennisse en vrees veel betekenis o der gehucht word doop de belofte d man als het hoof woording voor d daarom zijn belof me dit juiste be wanneer men uit den vader alleen staat, wilde afleek moeder aanwezig lofte haar niet ver den. Terecht heef rijk een Principi beaist, dat wa wedig is, haar togekend op di woorden. Alleen oog te houden, da antwoord, de belof de moeder daarom. De belofte van d grond, waarop d hij als hoofd van i aan, en ook al a is zijn belofte op i naam om den doo wanneer zij mede wordt, verklaart belofte in te stemt

Zoo is het nu i gelijkling door k waarin beide oude zijn en daarom e de naam getuige. Beter ware het ge althans voor dese oudtijds sprak me van sponsor of fi en dese naam dr hier eigenlijk bet al laten we dit v waarom we later te duidelijk is, dat i getuige daarin sch den Kerkeraad den de opvoeding te g verlaten van e geldigheid heeft, i voogden hun na bintenissen zetten, z woord en de belof der Kerk is niet van den getuige waarom de doop als mondig lid d antwoordelijkheid t kan de Kerk ver niet en behoeft o beletsel te wesen, toestemming kunne bintenis, evenals e lijke zijn naam ond al wordt deze a ondertekening va men hier nog ver de Kerkeraad er j ook de ouders met en haar bevestig kerkelijken zin nog gewoonlijk in burg en kunnen wel deg dige belofte afleg van het kind wou ouders kwamen te betekenis kunne zaak voor den rec belofte niet alleen mede door de oud verband met het